

အကူ

တစ်ခဲးကဲ

ကဲ မကဲ

15 ခဲးကဲ

แหวววัน บทประพันธ์โดย โบตัน

ประเวศน์ หนูจิ้น : ภาพปก

นิตินันท์ วัชรธรรานนท์ : รูปเล่ม

โกสุม กระจ่างรัตน์ : พิสูจน์อักษร

-

ISBN 978-974-7454-58-1

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2550

บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด จัดพิมพ์

122/107-109 ประชาอุทิศ 91/1 แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กทม.

10140

โทร. 0-2871-7542-44 โทรสาร 0-2871-7545

ชมรมเด็ก จัดจำหน่าย

122/110 ประชาอุทิศ 91/1 แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กทม. 10140

โทร. 0-2871-7542-44 โทรสาร 0-2871-7545

ประวัติผู้เขียน

“โบตัน”

เกิดเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองเพิ่งยุติเมื่อ 2488 ที่บ้านสวนบางจาก ภาษีเจริญ ธนบุรี จากต่าง ๆ ในเรื่องแหว่วันจึงเป็นสภาพจริง ๆ ของสวนฝั่งธนตอนใน ๆ เมื่อสิบกว่าปีมาแล้วที่ผู้เขียนได้เห็นอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน

อาจจะฟังดูแปลกที่ “โบตัน” ไม่ใช่ลูกพ่อค้าหรือนักอุตสาหกรรมทำโรงงาน เพราะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักจากเรื่อง *จดหมายจากเมืองไทย* ซึ่งจากในเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัวคนจีน ในโรงงานอุตสาหกรรมย่อย ๆ แต่บรรดาญาติ ๆ คนรู้จักสนิทชิดชอบกับบิดามารดาล้วนเป็นพ่อค้า ตัว “โบตัน” เองก็เคยพำนักในบริเวณโรงงานของญาติ จึงรู้เห็นจนซึมซาบแก้ไข้แก่ตาดี

“โบตัน” เริ่มเขียนนวนิยายตั้งแต่ศึกษาอยู่ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่ออายุราว 18 ปี ที่จริงสนใจเขียนหนังสือมาตั้งแต่อยู่ชั้นมัธยมแล้ว ชอบอ่านหนังสือทุกประเภท เมื่อสอบเข้าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาได้จึงอ่านหนังสือในห้องสมุดทั้งภาษาไทยและอังกฤษเสียจนเกลี้ยง “โบตัน” จบการศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2508 เริ่มทำงานประจำเป็นครู แต่นิสัยรักอิสระมากเกินไปจึงย้ายงานบ่อย จนเพื่อนร่วมรุ่นส่ายหน้าว่าเจ็ดปี เจ็ดแห่ง เจ็ดงาน เป็นครู นักแปล เลขานุการ จนในที่สุดจึงหันไปทำหนังสือสำหรับเด็กที่ชัยพฤกษ์ของไทยวัฒนาพานิช ค่อยอยู่ได้นานหน่อย แล้วก็ไปทำสตริสารภาคพิเศษสำหรับเด็ก อยู่กับคุณนิลวรรณ ปิ่นทอง หวนกลับมาทำหนังสือวิชาการด้านแบบเรียนกับไทยวัฒนาพานิชอยู่อีกพัก แต่เวลานี้จับทำงานส่วนตัวด้านหนังสือเด็กโดยเขียนทั้งสารคดีสำหรับเด็ก แต่ง แปล นิทานเรื่องสั้นสำหรับเด็กในนามปากกาอื่น ผลงานมีหลายเล่มแล้ว หากเอ่ยนามปากกาที่แต่งและแปลนิทาน เด็ก ๆ นักอ่านทั่วประเทศคงร้อง อ้อ นึกว่าใคร เพราะมีผลงานปรากฏทั้งในชัยพฤกษ์ สตริสาร ดรุณี ไทยรัฐ ฯลฯ

“โบตัน” เขียนนวนิยายไม่มากนัก เรื่องสั้นมีไม่ถึงห้าสิบเรื่อง เคยรวมไว้ส่วนหนึ่งใน *แก้วสามดวง* เรื่องยาวขนาดสั้น เช่น *น้ำใจ รุ่งสีชมพู* เรื่อง

ยาวมี ทางชีวิต สายสัมพันธ์ จดหมายจากเมืองไทย เรื่องนี้ได้รับรางวัลวรรณกรรมดีเด่นประจำปี 2512 จากองค์การ ส.ป.อ. โดยที่ไม่มีใครคาดถึงเมื่อพ.ศ. 2513 เพราะเป็นนักเขียนที่ไม่ดังเลย จึงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป และเมื่อปี 2519 จดหมายจากเมืองไทย ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียนของนักเรียนชั้น ม.ศ. 5 ทั่วประเทศเล่มหนึ่ง

ผลงานอื่น ๆ ก็มี ความสมหวังของแก้ว แว่ววัน ลูกแม่ ภาพลวงทำงานน้อยแต่พยายามทำให้ดีที่สุด แม้จะยังไม่เคยพอใจในผลงานชิ้นไหนของตนเองอย่างจริง ๆ จัง ๆ เลย หยิบมาอ่านที่ไรก็เห็นมีที่ติ อยากแก้ไขเสียรำไป

เมื่อปี 2517 หนังสือนิทานสำหรับเด็กเล็กในนามจริงได้รับรางวัลจากคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ คือเรื่อง ลูกไก่แสนสวย การจัดทำหนังสือเด็กของ “โบตัน” จึงจริงจังแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น จนปัจจุบันทำอยู่อย่างเต็มมือ และข้อสำคัญเธอแต่งงานกับนักทำหนังสือเด็กมืออาชีพ บรรณาธิการผู้ช่วยชัยพฤกษ์ซึ่งเป็นผู้จัดคอลัมน์ มุมเด็ก ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐด้วย จึงเป็นสองแรงสองใจร่วมกันทำ ดังนั้นหากนักอ่านนวนิยายไม่เห็นผลงานด้านนวนิยายจากเธอเป็นเวลานาน ๆ ก็อย่าประหลาดใจเลยว่าเธอหายไปไหน หมด “ไฟ” เสียแล้วหรือ เพราะ “ไฟ” ของเธอไปอยู่กับนักอ่านตัวเล็ก ๆ เสียแล้ว จนถึงกับช่วยกันจัดตั้ง “ชมรมเด็ก” เป็นสโมสรของนักอ่านหนังสือรุ่นเยาว์และผู้รักเยาวชน ตั้งแต่เมื่อ 2519 ดำเนินการมาจนปัจจุบัน

“โบตัน” ไม่ชอบให้ใครถามชื่อ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ถึงนิสิตนักศึกษามาสัมภาษณ์ถามที่ไรก็ไม่เคยบอกสักที เพราะเห็นว่ามันไม่เกี่ยวกับผลงานของเธอเลย ถึงตัวเองก็ไม่อยากบอกกับใครว่าอาชีพอะไร ชอบกรอกใบสำคัญต่าง ๆ ว่าอาชีพรับจ้าง เสียทุกทีไป ชอบแต่งตัวมอซอไปเดินจ่ายตลาดเอง เหนื่อยแต่ก็สนุก และได้เห็นชีวิตจริง ๆ ของชาวบ้านธรรมดา ๆ

ลืมบอกไปว่า นามจริงของเธอคือ สุภา สิริสิงห นามสกุลเดิม ลือศิริสมรสแล้ว สามชื่อ วิริยะ สิริสิงห หรือที่รู้จักกันในหมู่นักอ่านว่า โอภาส อาจอรมณ

โลกของแหววัน

โลกของแหววันล้อมรอบด้วยต้นไม้ใบหญ้า น้ำคลองชุ่ม ๆ บ้านหลังคาจาก กระต๊อบเก็บฝืน ล้วมหลุ่มซึ่งควรจะเรียกว่าล้วมโอง เพราะใช้โองฝังไว้ในดิน

สภาพเหล่านั้นไม่เข้ากับแหววันเลยจนนิดเดียว

แหววันเป็นเด็กสาววัยสิบห้า แสงแดดและสายลมช่วยบ่มผิวให้ ยองใย คิ้วเข้มได้รูป ดวงตากลมโตมีประกายครุ่นคิดอยู่เป็นนิจ จมูก เรียวยาว ปลายแหลมช่วยให้ใบหน้าเด่น ริมฝีปากอิมเต็ม ทว่าแก้ม ตอบเล็กน้อย หน้าผากนูนเกือบกลายเป็นงอก ลูกผมปรกรอบ ๆ หน้า ผาก ด้านหลังรวบขึ้นหมดเป็นทรง “หางม้า” หล่อนเป็นคนสวย

นั่นไม่ใช่สิ่งสำคัญ ที่น่าสนใจคือแว่ววันเป็นเด็กฉลาด ฉลาด จนทุกคนออกปาก

ความฉลาดของเด็ก ผู้ใหญ่วัดกันที่ผลการเรียน แว่ววันไม่เคยพลาดตำแหน่งที่หนึ่งในการสอบทุกครั้ง ทั้งที่ไม่ค่อยมีใครเห็นหล่อน ท่องหนังสือหรือหมกมุ่นกับการเรียนเท่าใดนัก หล่อนมีงานต้องทำ ต้องช่วยพ่อทำสวน

พ่อของหล่อนทำสวนพลู่เป็นหลัก พืชอื่นที่ให้ผลประโยชน์ก็มีมะพร้าว หนาก กัลยและชมพู พ่อมีลูกเพียงสองคน แว่ววันกับไววิทย์ พ่อต้องอาศัยแรงงานของลูกเมียในการทำงาน ลำพังพ่อคนเดียวไม่อาจดูแลรักษาต้นไม้ให้งอกงามได้ ถ้าทำสวนผลไม้แรงงานของพ่อคนเดียวอาจจะพอ แต่ทำสวนพลู่ไม่พอ

พ่อไม่เคยคิดว่าจะให้แว่ววันกับไววิทย์เรียนหนังสือ มากกว่าที่หลวงท่านบังคับ ตระกูลของพ่อและแม่เป็นชาวสวนมาดั้งเดิม ท่านก็ตั้งใจให้ลูก ๆ ดำเนินรอยตาม

“ทำสวนงานอิสระสบายใจ เหนื่อยก็หยุดพัก ขยันก็ทำต่อ ถ้าขายอาจจะร่ำรวยดีแต่ต้องเอาใจคนทั้งเมือง”

“แต่สวนไม่ใช่ของเราสักหน่อย” แว่ววันเคยเถียงพ่ออย่างนี้

“เออ ถูกละ เข้าเขาทำ แต่เจ้าของไม่เคยมายุ่งเลย ทำสวนจะเอารวยขนาดซื้อที่ก็ได้ ก็ต้องประหยัดจนกลายเป็นตระหนี่ แค่มีกินมิใช่แล้วแกลจะเอาอย่างไรอีก ชีวิตเรามันก็แค่นี้เอง จะสะสมอะไรนักหนา”

พ่อเคยบวชจนได้เป็นมหามาแล้ว จึงสึกออกมาแต่งงาน เพราะเห็นแก่บุพการีผู้เฒ่าไว้ที่พักพิงยามอ่อนเพละกำลังในการทำมาหากิน

ชื่อของแว่ววันและไววิทย์ ออกจะเพราะเก็นหน้าชาวบ้านทั้งที่ความหมายธรรมดา พ่อชื่อวอน แม่ชื่อไสว พ่อตรวจชะตาราศีและการตั้งชื่อตามวันเกิดแล้ว อักษร ว เหมาะกับลูกทั้งสองคน คล้อง

จอกับพ่อแม่ แว่ววันเกิดตอนเช้ามีด ชื่อแว่ววันมีความหมายตรงกับเวลาเกิดและฟังรื่นหูดี ส่วนไววิทย์หลงพ่อที่วัดท่านตั้งให้ แรกทีเดียวพ่อจะให้ชื่อว่องไว ฟังง่ายแปลงง่ายแต่แม่ไม่ชอบจึงไปขอให้หลงพ่อนับถือเปลี่ยนให้

ทว่าไม่มีใครสักก็คนเรียกชื่อเด็กสองคนนี้เต็ม ๆ นอกจากครูที่โรงเรียน แว่ววันคือไอ้แว่ว นังแว่วหรืออีแว่ว ตามแต่อารมณ์ของคนเรียก ส่วนไววิทย์คือไอ้ไวของทุกคน

แว่ววันได้ทุนเรียนต่อของครูใหญ่เมื่อหล่อนจบชั้นประถมสี่ หล่อนมีสิทธิ์จะเรียนฟรี ๆ ต่อได้ถึงสามปี พ่อลังเลอยู่ไม่นานก็ว่า

“เรียนก็เรียนสิ มีโอกาสนี้ เรียนอีกสามปีจะได้อ่านหนังสือแตกชั้นอีกหน่อย ฉลาดขึ้นไม่เสียหลายหรอก ยิ่งไง ๆ ก็ไม่มีใครหลอกต้มเอาได้ง่าย ๆ ไหน ๆ ก็ได้ทุนเรียนแล้ว”

ไววิทย์อ่อนกว่าแว่ววันเพียงสองปี เมื่อแว่ววันได้เรียนต่อไววิทย์ก็รำร้องจะเรียนต่อบ้าง

“ฉันเป็นผู้ชายด้วย ไอ้แว่วมันยังได้เรียนแล้วเรื่องอะไรไม่ให้ฉันเรียนต่อ”

“ไอ้แว่วมันได้ทุนเรียนนี่หว่า มึงจะเอาอย่างมันทำไมไม่สอบให้ได้ที่หนึ่งล่ะ”

“คนเรามันได้ที่หนึ่งเสียทุกคนได้เมื่อไหร่ล่ะ” ไววิทย์เถียง “ฉันจะเรียน ไม่ยอม แม่ลำเอียง พ่อลำเอียง ต้องเรียนไว้มาก ๆ ซึ่ อีกหน่อยเพื่อเจ้าของสวนเขาเอาคืนจะได้มีงานทำมาหากิน”

“เราจ่ายค่าเช่าทุกปี เขาไม่เอาคืนหรอก เอาคืนไปก็ไม่มีปัญญาทำเอง ปล่อยให้รักเป็นป่าเสียนะสิ”

“เขาไม่เอาคืนไปทำหรอกจ๊ะ แม่” แว่ววันช่วยน้องชาย “เขาเอาคืนไปขายให้คนอื่นปลูกบ้านต่างหาก ถ้ามีถนน มีน้ำ มีไฟ ดูแต่

แถวบางแคซี เขาตัดถนนไปถึงไหน ๆ แล้ว แถวเรานี้ก็อาจจะอีกไม่นานหรอก”

“แถวนี้มันติดคลองเล็กคลองน้อย หลวงท่านไม่ตัดถนนเข้ามาให้โรงรอก มิต้องสร้างสะพานกันแย้เรอะ”

“ถึงไม่ตัดถนนแต่ถ้ามีไฟฟ้าก็มีคนเข้ามาอยู่มากขึ้นละ ฉันก็ต้องเตรียมตัวไว้บ้างซี”

ไวยุทธ์คือแพ่งจนพ่อแม่ต้องยอมแพ้ พ่อบ่นอุบ

“แล้วใครจะช่วยทำสวน เสียระบบหมด ตามใจเข้าคนหนึ่งอีกคนก็จะเอาอย่าง”

“ช่างมันเหอะน่า” แม่รำคาญเต็มที “จ้างเขามั่งก็ได้ ให้มันช่วยวันหยุดก็ได้ รดน้ำปลูกตอนเช้าก่อนไปโรงเรียนมันก็ช่วยอยู่แล้ว วันหยุดก็ถอนหญ้า”

“เรียนแค่มอหกจะทำอะไรได้ เรียนแล้วก็ต้องให้มันสูง ๆ หน่อย ถ้าเรียนแค่นี้เงินเดือนสี่ห้าร้อยพอกินเมื่อไหร่ ขนาดเราทำสวนได้เดือนละพันกว่าสองพัน สิ้นปียังไม่ค่อยจะมีค่าเช่าสวนพอส่ง ไม่รู้เงินมันหายไปไหนหมด”

“ลองส่งให้มันเรียนเสียมั่งซี จะได้รู้เงินมันหายไปทางไหน” แม่ประชดให้ การทำสวนต้องลงทุนเหมือนกัน คิดแต่รายได้ไม่คิดรายจ่าย ก็ต้องสงสัยเป็นธรรมดาว่าเงินหายไปทางไหน แม่ใส่วไม่เคยสนใจทำบัญชีค่าใช้จ่ายในบ้าน มีก็จ่ายไป เดือนไหนราคาปลูกก็ชักเงินที่มีเหลืออยู่มาใช้ บางเดือนต้องซื้อไม้ค้ำปลูก ปลาเนา ปุ๋ย ก็ควักจ่ายไป ค่าจ้างคนมาโกยโคลนช่วยขุดดิน สิ้นปีมีค่าเช่าสวน บางปีไม่มีให้ต้องหยิบยืมเขามาจ่าย ทว่าโดยทั่ว ๆ ไปไม่ค่อยได้หยิบยืมใคร ใช้วิธีเล่นแชร์สบายใจกว่า ทำมาหากินตามสะดวกใจอย่างนี้จึงไม่มีเงินเหลือเก็บทั้งที่ทำงานหนักกันตลอดปีตลอดชาติ ชาวนายังปลูกข้าว

ปีละครั้งสองครั้ง หมดหน้างานก็ว่าง แต่ชาวสวนทำงานทุกวัน ยิ่ง
สวนพฤษภาคมหนักจริง ๆ

หน้าแล้งแคววันและพืดต้นแต่มีด คว่าขนาดออกไปวิดน้ำพลู
พลูเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก ขนาดที่ใช้วิดน้ำพลูต้องใหญ่ น้ำหนัก
ไม่ใช่บ่อย ท้องร่องสวนพลูกว้างกว่าสวนผลไม้เพื่อกักเก็บน้ำ การ
ออกกำลังแขนยกขนาดวิดน้ำและใช้ชาอ่อนช่วยเป็นแรงส่งน้ำใน
ขนาดให้ข้ามท้องร่องสวน ไปถึงโคนค้ำพลูหรือบางครั้งก็ที่ยอดพลู
ซึ่งอยู่ปลายค้ำสูงกว่าสามเมตรทำให้รูปร่างของแคววันเต่งตึง มัน
เป็นการบริหารรูปร่างที่เจ้าตัวไม่รู้ แคววันรับประทานอาหารมีอะมาก ๆ
แต่ไม่อ้วนเพราะวันหนึ่ง ๆ ใช้แรงงานมาก ทรวงอกอวบกว่าสาวรุ่นวัย
เดียวกัน เอวเล็กคอดจะมีข้อเสียบอยู่ติดก็ตรงที่แขนใหญ่เหมือนแขน
ผู้ชายและท่าทางเดินไม่ค่อยนิ่มนวล

แคววันต่างกับเด็กสาวคนอื่นแถบบ้าน หล่อนชอบสวมกางเกง
เพราะลุ่นสะดวก คนอื่นสวมผ้าซิ่น ผ้าพื้น ผ้าลายไทย ตามแต่
จะเห็นงาม แต่ไม่มีใครเห็นแปลก เพื่อนบ้านว่าสวยดีเหมาะกับรูปร่าง
แคววันคงเอาอย่างเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน แคววันมีผ้าพื้นหลายถุงแต่ไม่
ค่อยได้นุ่ง นอกจากตอนอาบน้ำ บ้านของหล่อนไม่มีห้องน้ำ ต้อง
อาบน้ำกลางแจ้ง จะอาบน้ำในคลองหรือในโอ่งก็ตามแต่ ใครไปใคร
มาไม่มีใครสนใจมอง

แต่วันหนึ่งที่คนสนใจก็มาถึง

แคววันนั่งกระโຈมอกอาบน้ำฝนตามสบาย ยังไม่เสร็จก็เห็นชาย
แปลกหน้าเดินมากับคนข้างบ้าน แคววันไม่คิดอะไร รีบผลัดผ้าหลบ
ไปแต่งตัวหลังบ้าน แม่จะหันหลังให้ผู้มาเยือนบ้านไปแล้วสัญชาตญาณ
บอกหล่อนว่าเขามองตามมา รับรองว่าคนมองไม่ใช่หน้าเปียกแน่ เขา
เห็นหล่อนมาตั้งแต่ยังแก้ผ้าอาบน้ำอยู่ด้วยซ้ำ เสียงแม่เรียกให้หาผ้า

มารับแขก หล่อนก็จัดการตามสั่ง

เขามองหล่อนไม่วางตา สายตาของเขาและเล็มจนหล่อนหน้าชา เขาเห็นหล่อนตอนอาบน้ำ รูปร่างเป็นอย่างไรเขาเห็นหมด แว่ววันไม่สนใจเรื่องนั้นหรอก ชาวบ้านแถวนี้ไม่ว่าหนุ่มว่าแก่ เคยเห็นสาวอาบน้ำอาบน้ำกันทุกคน แต่พวกนั้นไม่เคยมองหล่อนแบบนี้ มองเหมือนกับว่าหล่อนไม่ได้สวมอะไรไว้เลย

แว่ววันชักสีหน้าทันที ปรกติหล่อนก็มักจะวางหน้าเฉยใช้ความคิด เมื่อไม่พอใจวางหน้าก็บึ้งตึงจนเห็นชัด หล่อนวางน้ำไว้ให้แล้วหลบไปนั่งท่องหนังสือที่ข้างโถ่งน้ำ หล่อนชอบนั่งกับพื้นดินข้างโถ่งน้ำฝน เพราะเย็นดี หนังสือก็วางไว้บนฝาโถ่งได้

“ต่อไปนี่ผมเป็นเจ้าของที่นี่เพราะพ่อยกให้ผมแล้ว” เสียงชายผู้นั้นหัวแต่ชูซ่าเหมือนฝรั่งพูดไทย “ที่นี่สงบดีนะ น่าเดินเล่น ไม่เหมือนที่บ้านอยู่ติดคลองเกินไป เสียงเรือดั้งสนั่น คลองแถวนี้ดีไม่ค่อยมีเรือเครื่อง”

“ก็คลองเล็กนี่คำ มีแต่เรือส่งปลูส่งผลไม้ นาน ๆ จะผ่านมาสักลำ คุณจะมาเดินเล่นหรือหาผลไม้สด ๆ รับประทานก็เชิญได้เลยค่ะ เสียตายตอนนี่ไม่มีผลไม้อะไร ชมพู่ก็ยังไม่จัด”

“นั่นสินะ เอาไว้วันหยุดผมจะมาหาที่เงียบ ๆ อ่านหนังสือบ้าง เป็นไฉนราคาพลูตอนนี่”

“ก็ไม่ได้หนักหรอกค่ะ คนหนุ่มสาวเขาเลิกกินหมากกินปลุกันแล้ว”

“อ้อ ถ้าลูกหลายคนก็แย่น้อยสินะ แม่สาวมีกี่คนละ”

“สองเท่านั้นเองค่ะ ผู้หญิงคน ผู้ชายคน”

“อ้อ สองคนก็ค่อยยังชั่วหน่อย คนเมื่อกี้ลูกสาวละซี”

“ค่ะ คนโต”

เขาไม่ได้สนใจไถ่ถามต่อ แว่ววันไม่ฟังเสียงคุยที่ไม่เกี่ยวกับตัว

หล่อนอีกต่อไป ก้มหน้าก้มตาอ่านหนังสือ ท่องศัพท์ยากในหนังสือ
อ่านภาษาอังกฤษที่กำลังเรียนอยู่ เวลาท่องหนังสือยิ่งไม่ค่อยมีอยู่ด้วย
แว่ววันมีสมาธิดีเสมอเมื่อต้องการจะท่องบทเรียน หล่อนมาสะดุ้งอีก
ครั้งเมื่อมีเสียงหนึ่งดังขึ้นข้างตัว

“อ่านหนังสืออะไรหรือ หนู”

แว่ววันเงยหน้าขึ้น ชายคนนั้นนั่นเอง เขามองดูหล่อนด้วยท่าที่
ปรานี แต่แว่ววันรู้สึกว้าวตาของเขามีได้ฉายแววปรานีเหมือนท่าทาง

“หนังสือเรียนค่ะ”

“ยังเรียนหนังสืออยู่หรือ ชั้นไหนแล้วล่ะ” เขานั่งยอง ๆ ลงข้าง
เธอ กางเกงสีขาวคับตัว ทำให้เนื้อที่ขาของเขาปลิ้นอย่างน่าเกลียด
แว่ววันเหลือบมองด้วยความรำคาญตา

“ม.ศ.3 ค่ะ”

“อ๊ะ ไม่เลว ไหนขอดูหนังสือเรียนหน่อยซิ อ้อ เรียนไฉน
เม็ดรอด เล่ม 3 ง่ายไปหน่อย น้องสาวฉันเขาเรียนเล่ม 6 เข้าไปแล้ว
เขาอยู่ชั้นเดียวกับเธอแหละ แต่เขาเรียนโรงเรียนฝรั่งนะ แล้วอย่างนี้
จะไปสอบแข่งกับเขาไหวหรือ”

“ข้อสอบกระทรวงยึดหลักสูตรโรงเรียนรัฐบาลค่ะ ไม่ออกยาก
กว่านี้” หล่อนตอบสั้น ๆ เขาดึงหนังสือไปจากมือเธอ มือต่อมือกระทบ
กันด้วยความตั้งใจของเขาแต่ไม่ใช่ของหล่อน แว่ววันรีบปล่อยมือจาก
หนังสือทันที

“วันหยุดฉันจะมาเดินแถวนี้ เจียบดี ช่วยสอนให้เอาไหม ฉัน
เพิ่งกลับจากอเมริกา เรามาหัดพูดภาษาอังกฤษกันตอนวันหยุดดีไหมล่ะ”

“ขอบคุณค่ะ แต่หนูคิดว่าจะไม่รบกวนท่านดีกว่าค่ะ ท่านจะ
มาพักผ่อนในวันหยุดไม่ใช่มาทำงานทำ”

“งานเงินอะไร การพูดภาษาอังกฤษกะฉันนะของธรรมดา ๆ

ช่วยตีวให้เก่งกว่าเพื่อน ๆ นะ ไม่ชอบหรือ”

“ขอบคุณค่ะ แต่ไม่รบกวนท่านจะเหมาะกว่า” สีหน้าของแหว
วันเฉยจนเขาออกแปลกใจ

“ฉันจะกลับละ อาทิตย์หน้าพบกันใหม่ะหนู” เขาตบไหล่แหว
วันเบา ๆ สายตาโลมเลียไปทั่วร่าง จนแหววันหน้าซา

เขาดูหมิ่นแหววัน หล่อนบอกตัวเอง เขาเห็นแหววันเป็นลูกสาว
คนเช่าที่ ไม่ต้องให้เกียรติ ไม่ต้องยกย่อง จะมองอย่างไร ทำอย่างไรก็
ได้ เขาคงคิดว่าผู้หญิงจน ๆ ทุกคนต้องชอบชายหนุ่มรวย ๆ และเขา
จะได้หลอกชมเล่น

แหววันนี่ก็ออกแล้ว ชายคนนี้เมื่อก่อนไปนอกเคยมาบ้าน
เปี่ยนฉิบพีเพ็ญ ใคร ๆ เขาลือกันว่าเขากับเพ็ญได้เสียกัน เมื่อข่าวลือ
กระจายไปมากเข้าเขาก็ไปนอก สองปีต่อมาเพ็ญก็แต่งงานย้ายไปอยู่
ฝั่งพระนคร ตอนนั้นแหววันยังเด็กมาก จำหน้าเขาไม่ได้ แต่เรื่อง
ราวของเขาชาวบ้านยังคุยกันมาจนบัดนี้ ตามประสาชาวบ้านที่ไม่มี
เครื่องให้ความบันเทิงจากวิทยุโทรทัศน์เหมือนคนในเมือง

แหววันกัตรีมฝีปากแน่น การเป็นลูกสาวชาวสวนที่ต้องเช่าที่
เขาไม่ด้อย่างนี้เอง แต่วันหนึ่งแหววันจะต้องเป็นชาวสวนที่มีที่ดินของ
ตนเอง หรือไม่เป็นชาวสวนอีกต่อไป จะได้ไม่มีใครมาดูหมิ่นอีกต่อไป

หล่อนไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่หรอก หล่อนจะต้องพ้นไปจากโลก
เก่า ๆ ที่น่าชังนี้ ความรู้สึกเริ่มแรกหล่อนต้องการจะผลัดไสเขาไปให้
พ้นจากโลกของหล่อน แต่หล่อนกลับต้องการก้าวออกไปสู่โลกใหม่ที่
หล่อนยังไม่อาจทำนายได้ว่าจะต้องพบกับอะไร แหววันคิดเอาเองว่า
มันคงดีกว่าโลกเก่าของหล่อนแน่ ความจำเจ ความสกปรก ความ
ต่ำต้อย หล่อนเบื่อมัน

แต่แหววันไม่ใช่คนที่ต้องการจะวิ่ง หล่อนไม่ชอบการวิ่ง ไม่ว่า

จะวิ่งแข่งขัน หรือวิ่งในการดำเนินชีวิต ทุกสิ่งจะต้องก้าวไปอย่างช้า ๆ
และมั่นคง วิ่งเร็วนักอาจหกล้มให้คนหัวเราะเยาะเอาได้...อย่างพี่เพ็ญ...

แหว่วันต้องระมัดระวังทุกอย่างก้าว มีการศึกษาเป็นพื้นฐานแทน
ศักดิ์ตระกูล มีความงามช่วยเสริมราศี

ตัวอย่าง

มองไปข้างหน้า

แหวววันเรียนหนังสือครบกำหนดปีที่ได้ทุนมานานแล้ว แต่
หล่อนคือไม่ยอมลาออก ผลการเรียนของหล่อนเป็นที่พึงพอใจของ
ครูบาอาจารย์ทุกคน แม้พ่อจะไม่ค่อยเต็มใจแต่ก็อดจะชื่นชมเสียมิได้

“เหม มั่นแน่ สอบได้ตั้งเก๋าสิบเปอร์เซ็นต์นะคราวนี้ ไม่ค่อย
ได้มีเวลาท่องหนังสือสักเท่าไรเสียด้วยนะนา หัวมันดี”

พ่อไม่รู้หรอกว่าแหวววันเรียนหนักเพียงใด ทุกคืนหล่อนจุด
ตะเกียงน้ำมันก๊าดสว่างวอมแวม เพื่อทำการบ้านและท่องหนังสือจน
ห้าทุ่มสองยาม พ่อหลับไปนานแล้วจึงไม่รู้ว่าหล่อนอยู่ตึกแคไหนและ
หล่อนมีวิธีการท่องตำราที่แยบคาย แหวววันทำย่อวิชาที่เรียนมาทุกวิชา
ลงในกระดาษแผ่นเล็ก ๆ พกติดกระเป๋าเสื้อได้สะดวก เวลาเข้ามิด

ลูกขึ้นไปช่วยพ่อรดน้ำพลูหล่อนก็เอาใส่อกเสื้อไปด้วย รดน้ำไปใจนึกถึงวิชาที่เรียน พอซักสงสัยว่าจำผิดหรือไม่หล่อนก็หยุดพักเหนื่อยและตั้งกระดาษย่อความนั้นขึ้นมาดู วันหยุดช่วยถอนหญ้ารดปุ๋ยก็เอาตำราไปด้วย เหนื่อยเมื่อไรก็หยุดนอนฟังร้องพลู ซึ่งยกเรื่องขึ้นไปสูงหยิบเอาตำราขึ้นมาดู

ไม่มีใครหรอกที่ได้อะไรมาง่าย ๆ นอกจากชาติกำเนิด

แหว่วันแน่ใจว่าหล่อนสอบม.ศ.3 ได้แน่ ๆ และคิดว่าจะเรียนต่อให้สูงที่สุด ชายคนนั้น หล่อนไม่เอาใจใส่หรอกว่าเขาชื่ออะไร เขามาบ้านเปียกอยู่พักหนึ่งแล้วก็เลิกราไปเอง เขามาครั้งไรไม่พบแหว่วัน ถ้าพบหล่อนก็อยู่ในสภาพที่ไม่น่าพิสมัยเสียเลย

พ่อกะวันรดปุ๋ยให้เป็นวันหยุดราชการ แหว่วันและไววิทย์จะได้ช่วยผ่อนแรงได้ ถ้ารดปุ๋ยวิทยาศาสตร์กลิ่นไม่ค่อยมี กระนั้นเหงื่อไคลก็ท่วมตัวผสมกลิ่นปุ๋ยไม่มีกลิ่นหอมของวัยสาวหลงเหลืออยู่ วันไหนรดปุ๋ยคอกหรือปลาเน่า สามพ่อลูกต้องแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าชุดที่เก๋ที่สุดและใช้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ ถ้าผสมปลาใหญ่โตเกินกว่าแหว่วันคนเดียวจะยกไหว หล่อนและน้องชายจะเอาถังใบเล็กตักปลาจากโอ่งที่ฝังดินปิดฝาปิดชิด เอาไม้คานสอดที่เชือกผูกหูถังและแบกคนละข้างกับไววิทย์ไปใส่ถังใหญ่ ตักน้ำผสมให้ปุ๋ยจืดลงนิดหนึ่งและตักรดที่โคนต้นพลู ปลาเน่า ๆ มีแต่ก้างเหลืออยู่เนื้อและหมดแล้ว ผสมกับสิ่งโสโครกที่ขับถ่ายจากร่างกายมนุษย์และสัตว์ เช่น ขี้ไก่ ขี้เป็ด ขี้วัว ขี้ควาย ส่งกลิ่นเหม็นจนไม่น่าเชื่อว่ามนุษย์หน้าไหนจะทนทำงานกับมันได้ ขี้วัวขี้ควายเป็นของมีราคา มีคนไปบรรทุกมาจากท้องถิ่นเป็นลำเรือ ราคาก็ไม่ใช่น้อย ๆ ผู้ไปขนมาเสียเงินให้ชานาเพียงเล็กน้อย แต่เขาคิดค่าเสียเวลา ค่าแรงงานเพิ่มอีกนับสิบ ๆ เท่า

เมื่อกลิ้งกายสาวไม่ชวนให้ชื่นใจ สีหน้าไม่แย้มยิ้มให้ชื่นตา เขา

ก็ต้องตัดใจแม้จะคิดอยู่หลายตลบว่าเด็กคนนี้น่าลองจริง ๆ

พ่อนึกอยู่เหมือนกันว่าลูกสาวจบม.ศ.3 แล้วจะทำอย่างไรต่อไป
แผนการของพ่อนั้นสั้นและง่ายจนแว่ววันแบ่ปาก

“จบหกแล้วออกมาเป็นครูสอนเด็ก ๆ ที่โรงเรียนใกล้ ๆ บ้านนี้ก็
แล้วกัน ได้เงินเดือนสี่ห้าร้อยบาทพอเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว” พ่อยังคง
เรียกชื่อชั้นเรียนแบบเก่าเสมอ ไม่ว่าหลวงท่านจะเปลี่ยนสักกี่ครั้งก็หน
“ไม่เอา ฉันจะเรียนต่อ”

“เรียนอะไรกันอีกวะ ค่าใช้จ่ายเดือนนี้แพงจนหูรื้อนฉี่” พ่อบ่น
“เรียนครูอีกสองปีก็แล้วกัน แค่นี้แยกบ้านแขกก็มี คะแนนอย่างเอ็ง
คงได้หรอก ไฉ่วะ”

“เรียนครูปกศ. นะหรือ”

“เออ แค่นั้นก็ถมเถิด แถวนี้มีคนได้เรียนสักกี่คน อย่างบ้าน
ยายเหวียน ลูกแกเรียนครูทุกคนได้เป็นครูบาอาจารย์เขา ไปไหนใครๆ
ก็เรียกคุณครู นั่นเขามีที่ดินของเขาเองเทียวนะ เขายังเรียนเท่านั้น”

แว่ววันทำจมูกย่น

“พวกนั้นนะหรือ สอบเกือบตกทุกปี มีดีหน่อยก็ย้ายคนรองที่
เข้าได้ก็เพราะมีพรรคพวกช่วยฝาก ไม่ได้สอบเข้าได้สักหน่อย”

“เอ็งเก่งกว่าเขา พ่อก็หวังว่าเอ็งจะสอบเข้าได้ไงล่ะ”

“ถ้าจะเป็นครู ฉันก็จะเป็นอย่างอาจารย์อัญชลี สำเร็จมหา
วิทยาลัย สอนชั้นม.ศ.4-5” แว่ววันฝันเฟื่อง “มีปริญญาเป็นบัณฑิต
รับปริญญาจากในหลวง”

“อย่าบ้าให้มากนัก ชำร่าคาญ หน้าอย่างเอ็ง ถึงจะสอบได้ที่
หนึ่งซำก็ว่าสู่นักเรียนกรุงเทพๆ เขาไม่ได้หรอกวะ พวกนั้นเขาเรียน
โรงเรียนฝรั่งเก่งภาษาฝรั่ง มีครูดี ๆ สอน โรงเรียนหลวงแถวนี้ วิช
สู้เขาไม่ได้หรอก เรียนพิเศษอะไรก็ไม่ได้เรียน”

“ฉันว่าภูมิฉันแน่นพอ เรื่องภาษาอังกฤษอาจจะพูดไม่คล่อง สู้เขาไม่ได้ แต่ด้านไวยากรณ์กับศัพท์ฉันก็รู้เท่ากับเขาแหละ คำนวนวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ก็เรียนตามหลักสูตรเท่า ๆ กันแล้วทำไมฉันจะสู้เขาไม่ได้”

“เออ นิ่งแวว เอ็งอาจจะเก่งที่นี้ แต่ไม่ใช่ที่โน่น คนเก่งหลาย ๆ โรงเรียนมารวมกันเข้าแล้วเอ็งจะต้องแพ้เขา” พ่อชักไม่พอใจที่แวววันเถียง ลูกคนนี้ไม่ยอมอ่อนข้อให้ใครไม่ว่าเพื่อนหรือพ่อแม่ นิสัยแข็งๆ อย่างนี้ไม่มีใครเขาชอบ ผู้ใหญ่ชอบเด็กอ่อนหวานนอบน้อม ผู้ชายชอบผู้หญิงนุ่มนวลน่ารัก ทว่าท่าทางของแวววันกระด้าง จะโทษใครได้ เพราะเขาและภรรยาไม่ค่อยจะมีเวลาอบรม ปล่อยให้เติบโตขึ้นมากับธรรมชาติและการทำงานที่เร่งร้อนอยู่ตลอดเวลา การพูดจาเอาอย่างเพื่อนที่โตกว่า สรรพนามที่ใช้คือมึงกู ข้าเอ็ง และเขาก็ไม่เห็นสำคัญ ไม่คิดว่ามันหยาบคายอะไร พี่น้องไม่เคยเรียกตามลำดับอายุที่ควรจะเป็น ไวยากรณ์เรียกแวววันว่าไอ้แวว ทะเลาะกันราวกับอายุเท่า ๆ กัน มารยาทสังคมเป็นหน้าที่ของครูที่โรงเรียนจะสั่งสอน แวววันพูดเพราะ ๆ เป็นเหมือนเขาอื่นกับคนแปลกหน้า แวววันพูดได้ไพเราะตามที่ครูสอน แต่กับคนในตำบลมารยาทไม่รู้ไปไหนหมด ด่ากันเป็นว่าเล่น

“ขึ้นพูดเพราะ ๆ กับไอ้พวกนี้ มันจะได้ให้เอาอะไร พูดเสียงไม่กระชอกโศกฮากนุ่มนวลเข้าหน่อยมันก็ว่าดัดจริตแล้ว” แวววันแสดงเหตุผล “ฉันว่าพอได้เรียนหนังสือเข้าหน่อยก็ทำท่าเป็นลูกกำนัน ลูกท่านขุนขึ้นมาก็เดียว อีกอย่างเรื่องอะไรปล่อยให้มันด่าเราข้างเดียวเถียงมันไม่ทัน ต้องทำตัวเหมือนเก่า มันจะได้ไม่ขาดทุน”

ไวยากรณ์สนับสนุนพี่สาวเต็มที่เรื่องเรียนต่อ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของเขาในภายภาคหน้าด้วย เขาไม่อยากทำสวน เบือกถิ่นปลาเนาและการรดน้ำปลูกเต็มทนแล้ว พ่อlässมัยเสียเหลือเกิน ไม่รู้บ้างเลยหรือ

ว่าคนรุ่นใหม่เลิกกินหมากกินปลุกันแล้ว จะให้เขาและพี่สาวทำสวน
ปลุกต่อไปอย่างไร

“จบปีนี้แล้วเอ็งจะทำยังไงวะ แวว พ่อเขาว่าไงเรื่องเรียนต่อ”

“อย่าถามเลยวะ อารมณ์กูยังไม่ค่อยดีอยู่”

“ปู่โธ่ ถามดี ๆ พ่อเขาไม่ยอมให้เรียนต่อเรอะ”

“ยอมแค่เรียนครูอย่างพวกนั้นไง” แวววันบู้ยกปากไปทางท้ายสวน

“ก็คือเรียนต่อเจ็ดแปดที่โรงเรียนเสียเลยซิหมดเรื่อง จบแล้วก็
เข้ามหาวิทยาลัยได้เหมือนกัน”

“มึงมันโง่ พวกที่จบแปดที่โรงเรียนนะมีใครเคยสอบเข้า
มหาวิทยาลัยได้มั่ง มันต้องเรียนโรงเรียนดี ๆ กว่านั้น ตั้งแต่เปิดชั้น
เจ็ดแปดขึ้นมาเคยมีคนสอบเข้าจุฬาฯได้คนเดียวเท่านั้น นอกนั้นออก
ทำงานกันหมด สอบไม่ได้สักคน มึงนึกดูสิ ครูเปลี่ยนปีละไม่รู้กี่คน
โรงเรียนรถเข้าไม่ได้ ไม่ค่อยมีใครเขาอยากมาสอน มีแต่ครูแก่ ๆ ไม่มี
ทางไป ถ้าสมัยทั้งนั้น โรงเรียนมึงยังค่อมยังชั่วรถเข้าได้ พวกจบแปด
ที่โรงเรียนมึงถึงเข้ามหาวิทยาลัยกันได้มั่งแล้วก็ตั้งมานานกว่า รัฐบาล
ก็สนับสนุนแต่ผู้ชาย ที่โรงเรียนผู้หญิงไม่ค่อยสนใจ”

“เฮ้ย อย่าพาล ถามแต่ว่าจะทำยังไง”

“กูจะไปสอบเข้าเตรียมฯ” แวววันพูดเสียงหนักแน่น

“ไปถูกหรือวะ มึงเคยไปเที่ยวอย่างดีไม่เกิหวงเวียนใหญ่ นอก
นั้นครูพาไป อย่างเป็นทางการไปพิพิธภัณฑน์ เรียนแล้วก็ต้องรีบงก ๆ กลับมาทำ
สวน ชินไม่ทำก็ไม่ได้ค่าขนม กูเกลียดฉิบหายความจนนี่”

“ก็ใครชอบล่ะ” แวววันตวาดแว๊ด “แต่กูไม่ยอมแพ้หรือวะ เงิน
กูก็พอมีมั่ง จะไปเรียนพิเศษตอนปิดเทอมนี้ ไปกับสี่ตาถูกร้านขายยา
ที่ตลาดไง”

ไวยวิทย์ร้องอ้อ สี่ตาถูกร้านขายยาในตลาด อ้วนเหมือน

ตุ่มเดินแต่รอยชะมัดและเรียนหนังสือเก่ง พ่ออยากให้เรียนแพทย์หรือ
เภสัชจะได้มาช่วยขยายร้านให้ใหญ่โต ตลาดนั้นมีทางจะเจริญไปอีก
มาก ผู้คนเพิ่มขึ้นทุกที่ทั้งในบริเวณตลาดและรอบนอก ผิดกับทาง
บ้านของแหว่วันที่อยู่ห่างออกมาเพียงระยะเดินสิบห้านาที

“สิดาเขามีญาติอยู่ฝั่งชะโน้น เขาเที่ยวเก่ง รู้จักกรุงเทพฯมากกว่าเราอาศัยเขาพาไปได้ สิดาเขาจะเข้าแผนกวิทยาศาสตร์ แต่ใจก็
อยากเรียนทางภาษามากกว่า”

“จะสู้พวกโรงเรียนฝรั่งเขาได้หรอก”

“ให้มันรู้ไปซิวะ เข้าไม่ได้จะได้ออกมาซูดดินกินหญ้าไปจนตาย
แล้วก็มีผิวมีลูกเป็นโหลงๆ” แหววันแหว็ดออกมาด้วยอารมณ์โมโห สาว
บ้านสวนอนาคตมันก็อยู่แค่นั้นเอง ซูดดินกินหญ้าทำสวนแล้วก็มีลูก
บางครอบครัวมีลูกตั้งสิบหกคน

“แหม พูดยังกะว่าไอ้มอหกนี่มันจะทำมาหากินอะไรไม่ได้เลย
แล้วกุมิแยหรือวะ สอบไม่เคยได้ที่เลขตัวเดียวเลย คงเรียนได้แค่
มอหกเท่านั้น” ไววิทย์ยังเรียกชั้นการศึกษาแบบเก่าตามบิดา

“ก็ขยันให้มากขึ้นอีกนิดซี เอาแต่เที่ยวงานวัด แล้วมันได้อะไร
ขึ้นมา”

“ว่าแต่กู มึงก็เที่ยวงานวัด”

“แต่ไม่บ้าเท่ามึง กูไปเป็นเพื่อนแม่เขาเท่านั้นเอง หนึ่งงานวัด
ห่วยไม่มีใครเปรียบ เดี่ยวขาดเดี่ยวไฟดับ พากย์ก็นอกเรื่องตลอดเวลา
ถ้ากูมีตั้งค์ไม่ดูให้เสียลูกกะตา ตามวิกดีกว่านี้หลายสิบเท่า ขนาดวิก
ลับปะรังเคออย่างแถวตลาดพลูก็เหอะ สิดามันชวนไปดูที่เอ็มไพร์ออก
บ่อยๆ แต่กูไม่มีเงิน อย่างต่ำก็ตั้งสิบบาท สิบบาทกูกินข้าวได้ตั้งสี่วัน”

“ทำไมเราไม่เกิดมาเป็นลูกคนรวยๆ มั่งนะ”

“บ่นทำไม” แหววันตวาดน้องชาย “เกิดมาแล้วก็สู้มันไปซิ ยังไงๆ

เราก็ต้องดีกว่าเดี๋ยวนี้ ใครยอมแพ้เอาแต่บ่นคนนั้นเป็นหมา ดีแต่เก็บของเหลือเดนกินในกองขยะไง”

ไวยุทธ์ดำพื้สาวด้วยถ้อยคำที่ค่อนข้างหยาบคายคำหนึ่ง แว่ววันดำตอบ

“ขี้เกียจตัวเป็นชน อยากได้เงินก็รู้จักหาเสียมัน อยากได้ดีก็ต้องขยันเรียนหนังสือ”

“ทำไมจะไม่หา ก็รับจ้างขึ้นหมากขึ้นมะพร้าวอยู่เหยิง ๆ ตกลงมาเมื่อไหร่ถึงจะรู้” ไวยุทธ์โต้

“ไม่หาเองก็ไม่มีวันได้มุ่งทางเกงขายาว มีแต่ทางเกงขาสั้น ค่าจ้างเสี่ยงก็ถูกจะตายท่า หนอยขึ้นหมากได้แค่สามต้นบาท ถ้ามันไม่แก่ก็พอตัด ปีนขึ้นไปเหนื่อยเปล่า มะพร้าวได้แค่ต้นละสามสลึง กูว่าอีกหนอยจะรวมหัวกันขึ้นราคาเอาต้นละบาท หมากต้นละสองสลึงไม่จ้างก็เชิญได้ขึ้นไปเอง ไ้มิ่งไปเที่ยวบ้านอำมร์ต่างจังหวัด ขนาดเขาใช้ลิงขึ้นยังค่าจ้างต้นละบาท ค่าตัวพวกกูถูกกว่าลิงกูไม่ยอมเด็ดขาด”

“เอาไปตัดทางเกงใส่ได้ไม่กี่วัน ไม่รู้จักเก็บเอาไว้เรียนพิเศษ”

“ว่าแต่กู ใครจะไปเรียงพลู ได้เงินมาตัดกระโปรงเรียบ”

“ไม่เรียบ ยังมีเหลือ ว่าจะเอาไว้เรียนพิเศษสอบเข้าโรงเรียนเตรียมฯ เรียงพลูจนมือเน่าต้องเก็บใช้ให้คุ้มเหนื่อย เรียงพลูเมื่อยหลังจะชัก มือจุ่มน้ำทั้งวันได้ไม่ถึงสิบบาท”

“กว่าจะไปก็สายได้ กลับก็วัน แล้วจะเอามาก ๆ อย่างคนอื่นได้ยังไง”

“ได้แปดบาทสิบบาทก็ยิ่งดีกว่าธรรมดา แล้วยังได้จากค่าขายมะละกอ ขายพริก ขายผัก รู้ไหมตอนนี้เข้าปลุกบวบเอาไว้รอบสวนเลย พริกขี้หนูก็เยอะ เก็บขายคราวหนึ่ง ๆ ก็ได้หลายบาท แต่ปลุกบวบเหนื่อยหน่อย ต้องหาไม้ให้เถา蔓เกาะ เออ วันนี้ช่วยตัดใบ

มะกรูดหน้อยซี ยายเบียบจะมารับไปขาย ลูกมะกรูดด้วย ใบทองหลาง
เก็บเอาไว้แล้ว แต่ยังไม่เสร็จ กว่าจะได้แต่ละบาทแทบตาย”

“คนละครึ่ง” ไววิทย์แบมือ

“หายใจเป็นเงิน” แหวว่าแต่พริกหน้าตกลอง ไววิทย์คว้าตะขอ
ที่ใช้ตัดทางมะพร้าวและลูกมะพร้าว ซึ่งเป็นของใช้ทำงานประจำตัว เจ้า
ตะขออันนี้เขาลับเอาไว้จนคมกริบ มันช่วยหาเงินให้เขาได้ครึ่งละหลาย
บาท ทำให้เขามีเงินซื้อของใช้ดี ๆ ที่พ่อแม่ไม่ยอมซื้อให้ ตัดกางเกงขา
ยาวและเทียวงานวัด หรือดูหนังวิกชั้นสองที่ฉายรอบละสองเรื่อง
ซ้อน งานรับจ้างขึ้นมะพร้าวขึ้นหมากไม่ใช่งานง่าย ๆ เด็กบางคนไม่
อาจทำได้ ไววิทย์ไม่กลัวที่สูงอย่างไอ้พัด เขาไต่ได้คล่อง เร็ว และ
เลือกหมากเก่ง เพียงแต่มองจากพื้นดินขึ้นไปเขาก็รู้ได้ทันทีว่าหมาก
ทะเลายบนยอดนั้น แก่จัดพอที่จะปีนขึ้นไปเอามันลงมาหรือไม่ เขา
หัดจนชำนาญเพราะไม่ยากปีนขึ้นไปแล้วคว้าน้ำเหลวลงมา หมากบาง
ต้นสูงลิบลิวและต้นเล็ก ปีนขึ้นไปมันไหวโอนเอนเหมือนจะล้มลงมา
ทะเลายหมากก็แสนจะหนัก ขาชั้นก็พอทำเนา แต่ขาลงนั้นทั้งหนัก
และเหนื่อย บางคนต้องโยนทะเลายหมากลงมาเพราะสู้น้ำหนักไม่ไหว
หมากร่วงกระจายตกลงไปในน้ำบ้าง กระเด็นไปบนดินบ้าง หมากร่วง
ขายไม่ได้ราคาเท่าหมากทั้งทะเลาย เหน่งายต้องคัดออกไปทำหมากแห้ง
เจ้าของสวนมักไม่ค่อยชอบใจเด็กขึ้นหมากที่ชอบทิ้งทะเลายลงมา ไว
วิทย์แข็งแรงร่างใหญ่กว่าอายุ เขาไม่ทิ้งทะเลายหมากแต่จะเอามันคร่อม
ไว้บนขาอ่อนข้างหนึ่ง เหน็บมิดที่ใช้ผ้าหมากดูความแก่อ่อนไว้ข้าง
หลัง สองมือกอดลำต้นไว้ เท้าสองข้างที่สอดอยู่ในปลอกซึ่งช่วยให้เท้า
ของเขามีที่รองรับน้ำหนักค่อยชยับลงมา พอได้จังหวะเหมาะก็ปล่อย
ตัวให้ครูดลงมา ปลอกช่วยให้เท้าของเขาไม่เจ็บมากนักทั้งที่ครูดลงมา
จากที่สูง ปลอกของเขาขาดง่ายกว่าของคนอื่นเพราะเขาใช้งานมันมาก

แต่เขาก็มีรายได้ดี แม้จะต้องหาทางหามาทำปลอกขึ้นหมากขึ้น
มะพร้าวบ่อย ๆ

เขาปีนขึ้นไปบนต้นมะกรูด เอาตะขออันคมกริบตัดกิ่งมะกรูด
กิ่งบนซึ่งมีใบอ่อนมากกว่ากิ่งอื่นแล้วโยนมันลงมา มือก็ปลิดลูก
มะกรูดโยนลงบนพื้นดิน ต้นมะกรูดไม่สูงมาก เขาเอาม้านั่งมารองเก็บ
ลูกมะกรูดบนกิ่งล่าง ๆ ได้ มะกรูดไม่อ่อนแออย่างต้นไม้อื่น เขาตัด
กิ่งมันบ่อย ๆ แต่มันก็งอกใหม่ให้เขาและพี่สาวตัดไปขายเรื่อยมา

พ่อแม่ไม่ว่าเรื่องสองพี่น้องหารายได้พิเศษจากของสวนที่ไม่ใช่
ต้นไม้หลัก ต้นทองหลางปลูกไว้ให้ร่มเงาแก่ต้นพลู ใบอ่อนของมันกิน
กับส้มตำและเมี่ยงคำอร่อยนัก ราคาไม่เลวเลย แว่ววันเก็บขายแม่ค้า
หาบเร่ซึ่งมีบ้านอยู่ในสวนแถบนั้นบ่อย ๆ ไหววิทย์ไม่ค่อยสนใจยอดแค
ใบทองหลาง งานมันจุกจิก เขาไม่ชอบเดินท่อม ๆ เก็บยอดตำลึง ปลูก
บวบ ปลูกผักทองอย่างพี่สาว เสียเวลามากเงินน้อย ลูขึ้นหมากขึ้น
มะพร้าวไม่ได้

แต่แว่ววันชอบงานอย่างนั้น ระหว่างที่เดินเก็บผัก แว่ววันก็
ท่องหนังสือไปด้วยตามระบบที่หล่อนเคยชิน ได้ผลสองอย่างพร้อมกัน
วันหยุดและตอนปิดเทอมหล่อนหาเวลาว่างไปช่วยเพื่อนบ้านเรียงพลู
พอเมื่อยก็ลุกขึ้นไปเดินรอบ ๆ บ้านดูตำราที่ติดมือไปด้วย คนอื่นมัก
จะเปิดวิทยุฟังนวนิยายเรื่องเยี่ยม บางเรื่องก็สนุกเพลิดเพลินดีหรอก
แต่บางเรื่องแว่ววันแสนจะรำคาญเพราะเนื้อเรื่องซ้ำซากจนน่าเบื่อ
นอกจากนวนิยายเพลงลูกทุ่งขึ้นอันดับ ฟังกันได้ทั้งวัน

แว่ววันไม่ชอบเรียงพลู แต่สนใจที่มันเป็นวิธีหาเงินวิธีเดียวที่เธอ
ทำได้ และได้เงินมากกว่างานอย่างอื่น มากกว่าการเก็บผักหญ้านั่น
เป็นไหน ๆ

มันเป็นงานที่น่าเบื่อที่สุด หล่อนจะต้องนั่งอยู่ที่ร้านเรียงพลูทั้ง

วัน คนเก็บพลูจะเก็บใบพลูมาเทไว้ตรงกลาง แล้วพวกผู้หญิงนั่งล้อม
สี่ด้านเรียงใบพลูให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ใบพลูนั้นก่อนจะนำมาเท
คนเก็บจะเอาเข่งใส่พลูจุ่มลงไปให้น้ำให้ชุ่มแล้วเท ปล่อยให้มันแห้ง
ไม่ได้ พลูในกองยังต้องคอยเอาน้ำรด ถ้ามันแห้งใบจะกรอบขาดง่าย
วิธีเรียงพลูไม่ใช่สักแต่ว่าเรียงๆ เข้าไป แต่ต้องมีศิลปะในการเรียง แม่
ของแหววันได้ชื่อว่าเรียงพลูสวยและเร็วที่สุดในตำบล แหววันหัดมา
จากแม่ตั้งแต่เด็ก ฝีมือของหล่อนจึงเป็นที่ต้องการของเพื่อนบ้าน เสีย
อย่างเดียวหล่อนทำงานไม่ได้เร็วเท่าแม่และแพ้น้ำมากกว่าด้วย

ขณะที่เรียงพลู แหววันต้องคอยนับใบว่าครบยี่สิบแล้วยังต้อง
จัดใบเล็กใหญ่ให้พอเหมาะ งานเรียงพลูก็เหมือนงานจัดผลไม้แห้งแหละ
ต้องมีการหลอกตา คือเลือกใบใหญ่ๆ และรูปร่างสมบูรณ์แบบที่สวยงาม
ไว้แต่หน้า จะผิดกับจัดผลไม้สดที่ตรงที่ต้องแต่งกันด้วย เพราะคนซื้อ
จับพลูดูหน้าแล้วยังพลิกดูข้างล่างด้วย แต่ใบหน้าย่อมใหญ่กว่าใบกัน
เป็นธรรมดา เรียงหนึ่งมียี่สิบใบตรงกลางใบเล็กก็ใส่ได้ ใบอ่อนที่ติด
มากก็เด็ดทิ้งไป แต่ไม่ทิ้งเลยเพราะยังขายได้อีกแต่ราคาถูกมาก ส่วน
ใหญ่ใบอ่อนนี้มักจะเป็นแรงงานเด็กและเงินที่ได้ก็เป็นค่าขนมของแก
การเรียงใบพลูอ่อนก็คือการฝึกหัดก่อนจะขึ้นร้านเรียงพลูดี ๆ นั่นเอง
แหววันก็เคยหาค่าขนมวิธีนี้มาก่อน เรียงใบพลูอ่อนแล้วเอาไปร้านขาย
ผักในตลาด ไม่ส่งไปขายรวมกับพลูดี ๆ ของพ่อ

พลูที่เรียงรวมกันสี่เรียงเรียกว่าหนึ่งกำ วันหนึ่ง ๆ แหววันเรียง
ได้ราวร้อยยี่สิบกำ ค่าแรงร้อยกำแปดบาท คนที่ทำงานเร็วอาจเรียงได้
ถึงสองร้อยกำ ร้อยกำภาษาชาวสวนพลูเรียกว่าหนึ่งพัน แหววันเคย
สงสัยอยู่เหมือนกันว่าทำไมจึงเรียกหนึ่งพันทั้งที่มันมีแค่สี่ร้อยเรียง
ถามใครก็ไม่เห็นได้คำตอบที่มีเหตุผลดีพอเชื่อถือได้เลยเลิกสงสัย
ได้แต่เรียกตามเขาไป เรียงพลูได้หนึ่งกำก็จุ่มลงไปในถังน้ำที่คนเรียง

พลูทุกคนมีวางไว้ข้างตัว มือเปียกน้ำทั้งวันไม่กี่วันก็เริ่มเป็นแผลเปื่อยตามง่ามนิ้ว น้ำมันกัด แหววันแทบร้องไห้เพราะมันแสบ วิธีรักษาก็คือฝนสารส้มทา แสบเข้ากระดูกทีเดียว นอกจากสารส้มก็ใช้น้ำมันมะนาวหยอด นานวันเข้าก็ชินไปเอง คนที่เรียงพลูเป็นอาชีพไม่ค่อยแพ้หน้า แต่แหววันไม่ได้เรียงพลูทุกวันหล่อนจึงแพ้มากกว่าคนอื่น ๆ

อย่างนี้แล้วจะไม่ให้แหววันเกลียดสวนพลูอะไรได้ ถึงมันจะเลี้ยงหล่อนตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่ก็ตามที่

หล่อนเกลียดขนาดวิดน้ำที่ทำให้หล่อนปวดไปหมดทั้งตัวในสองสามวันแรกที่ต้องวิดน้ำพลูหลังจากที่หมดหน้าฝน หล่อนเกลียดกลิ่นปลาเน่าและส้วมหลุม เกลียดบ้านหลังคาจาก เกลียดความสกปรกของน้ำหมากที่ยายแก่ทิ้งหลายบ้วนไว้รอบบ้าน

แหววันมองไปข้างหน้าด้วยความหวัง แหววันจะไม่ยอมแพ้เป็นอันขาด หล่อนไฝฝืนมากกว่าหล่อนจะต้องได้ทำงานดี ๆ ในกรุง สติปัญญาของแหววันไม่เคยแพ้เพื่อนคนไหน ไม่ว่าสีดาลูกพ่อค้าที่แสนจะมั่งคั่ง หรือเมตตาลูกครุฑมัทนา หรือยายอารีลูกสาวนายพันตรี ทหารบกที่หาโรงเรียนดี ๆ เข้าไม่ได้ จนต้องมาเรียนร่วมโรงเรียนกับหล่อน

แหววันยิ้ม เมื่อนับเงินที่รับจากมือแม่ระเบียบผู้มาซื้อใบมะกรูดใบทองกลาง แหววันจำได้ดีว่าหล่อนมีเงินที่บาทกีสตางค์ หล่อนเก็บมันไว้ในที่ที่ปลอดภัยที่สุด และระแวดระวังมันเป็นอย่างดี เงินจำนวนที่มีอยู่จะช่วยให้แหววันได้ก้าวออกไปสู่โลกภายนอกได้อย่างมั่นคง

แหววันไม่อาจทราบล่วงหน้าได้ว่าโลกที่หล่อนไม่รู้จัก ไม่เคยย่างเหยียบเข้าไปนั้นเป็นอย่างไร และหล่อนจะต้องเผชิญกับอะไรบ้าง

โลกของแวววันล้อมรอบด้วยต้นไม้ใบหญ้า น้ำคลองชุ่มๆ
บ้านหลังคาจาก กระท้อบเก็บฝืน ล้อมหลุม...
สภาพเหล่านั้นไม่เข้ากับแวววันเลยจนนิดเดียว
แวววันเป็นเด็กสาววัยสิบห้า...หล่อหน้าเป็นคนสวย นั่นไม่ใช่สิ่งสำคัญ
ที่น่าสนใจคือแวววันเป็นเด็กฉลาด ฉลาดจนทุกคนออกปาก

...

เขาดูหมิ่นแวววัน หล่อนบอกตัวเอง
เขาเห็นแวววันเป็นลูกสาวคนเช่าที่ไม่ต้องให้เกียรติ
ไม่ต้องยกย่อง จะมองอย่างไร ทำอย่างไรก็ได้
เขาคงคิดว่าผู้หญิงจนๆ ทุกคนต้องชอบชายหนุ่มมรวยๆ
และเขาจะได้หลอกชมเล่น

ราคา 100 บาท

ISBN 978-974-7454-58-0

9 789747 454581

BOOKCODE : 01-WAEWWANB

